

značilnost množičnega turizma. Dodatne zanimivosti na poti v Vrata, na primer naravoslovno učna gozdna pot, bi marsikoga prepričale, da bi jeklenega konjička pustil na začetku doline in se naprej podal peš. Tudi informacijska središča, muzeji, multimedijske predstavitve in podobno bi dosegli podoben učinek, poleg tega pa bi mnoge obiskovalce usmerili v manj znane in manj obremenjene predele gora, tudi pod vodstvom izkušenih domačih vodnikov.

Tako bi neboleče količinsko omejevali ter istočasno kakovostno usmerjali razvoj turizma.

Turistični obisk je potrebno razpršiti po prostoru, da ne bo omejen le na množično obiskana središča in najbolj atraktivne lokacije. Seveda mora biti ta razpršitev usmerjena glede na ekološke zmogljivosti. Nove predele, kamor želimo usmeriti ljudi, bo potrebno opremiti s »planinsko« infrastrukturo: poti, karte, vodniki, morda tudi kakšna nova planinska postojanka. Nekatere predele smo zavestno namenili strogemu rezervatnemu varstvu, torej zaščititi pred nami samimi. V tem primeru ima narava absolutno prednost pred človekom, drugod pa bo potrebno iskati najboljše kompromise.«

DELO MARKACISTOV PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE V LETU 1994

SVEŽE MARKACIJE NA POTEH

DANILO SBRIZAJ

Slovenski gorski svet obišče letno preko milijon gornikov, domačih in tujih. Med njimi je tudi precej takih, ki niso niti primerno izurjeni, niti opremljeni za visokogorske steze. Zato je planinska organizacija doslej nadelala in zavarovala nekaj sto kilometrov najbolj izpostavljenih in nevarnih poti in smeri v visokogorju. Dela na poteh in varovanjih izvaja peščica strokovno usposobljenih gornikov - markacistov, ki so člani Komisije za planinska pota pri UO PZS. Vsa popravila poti opravljajo brezplačno, enako kot gorski reševalci brezplačno rešujejo življenja ponesrečenih.

V letošnjem letu so bile glavne akcije, na katerih so sodelovali markacisti Komisije za pota pri UO PZS, posvečene obnovi odsekov Slovenske planinske poti. To so bile Suhi dol - Grohot, Koritnica - Sedlo čez Brežiče, Kotovo sedlo - Mangart, Kottiči - Brana, Srenjski preval - Studorski preval in Mlinca - Kepa.

Termini, predvideni za izvedbo akcij, so bili v mesecih junij, julij in avgust, vendar je bila obnova poti na Kepo zaradi zapletov pri organizaciji preložena z junija na september.

Akcije so se pričele v juliju z markiranjem poti Suhi dol - Grohot. Akcijo je izvajala ekipa petih markacistov iz Savinjskega MDO in je bila namenjena popravilu te poti. Trajala je dva dni, na njej pa so opravili posek podrastli in erozijsko zaščito poti (odvodnjavanje), pot pa so tudi na novo markirali.

Verjetno najpomembnejša letošnja akcija je bila praktično popolna obnova poti iz Koritnice do Sedla čez Brežiče in njeno nadaljevanje od Mangarta do Kotovega sedla. Obe akciji sta trajali po sedem dni, prva od 16. do 23. julija,

druga od 23. do 31. julija, skupaj torej 16 dni, na njiju pa je sodelovalo v prvi izmeni osem markacistov, v drugi pa deset (dva nista bila prisotna ves čas akcije). Udeleženci akcije so bivali v lovski koči v Koritnici, ki jim jo je za ta čas brezplačno odstopila lovška družina iz Loga pod Mangartom. Vodja prve izmene, ki je praktično na novo izsekala, markirala in nadelala pot iz Koritnice do sedla čez Brežiče, je bil **Boštjan Rigler**, druge izmene pa **Jože Rovan**.

V prvi izmeni so poleg izsekavanja poti in markiranja zvrtili luknje in na novo zabili 216 klinov in napeli 231 metrov žične vrvi. Pot, ki je bila poprej popolnoma zaraščena in neopazna, je sedaj zopet normalno vidna in prehodna.

Druga izmena pod vodstvom Jožeta Rovana je popravila in na novo markirala pot od Mangarta do Kotovega sedla, kjer so dela pričeli že leta 1993. Na novo so zabili in zvrtili luknje za 180 klinov in napeli 200 metrov žične vrvi. S tem je dokončana že v letu 1990 pričeta povezava Jalovca z Mangartom.

Žrtvenik

NEŽA MAUER

*V bledem jesenskem soncu
so planine bel, brezčuten oltar.
Žrtve prihajajo same:
iz vzhičenja ali obupa
legajo nanj.*

*Bleščečim stenam ni mar.
Ni bog — oltar.*

Akcija je potekala brez zapletov, predvsem zaradi dobre organizacije in pomoči Letalske brigade TO, ki je s helikopterjem prenesla opremo na prej določena mesta. Malo je nagajal dež, še najbolj pa vročina.

Avgustovske akcije so se pričele 29. julija z akcijo Turska gora-Kotličiči-Kamniško sedlo. Akcija je trajala do 5. avgusta, vodil jo je **Franci Vesel**, na njej pa je sodelovalo devet markacistov, od tega trije le dva dni, ko je bilo potrebno na delovišče znositi ves potrebni material in stroje. Osnovni namen je bila obnova zavarovane poti s Kamniškega sedla prek Kotličev na Tursko goro in dodatno še nadelava prvega varovanja na poti s Kamniškega sedla na Brano. Na akciji so na novo zabili in zvrtili luknje za 193 klinov ter napeli 170 metrov žične vrvi, na Brano pa še dodatnih 8 metrov žične vrvi in 8 klinov. Ena od značilnosti je bila, da so precej spremenili dotedanjo traso in pot na novo speljali po ugodnejši liniji. Akcija je v lepem vremenu potekala brez pretiranih problemov, nagajala je le ena od vrtalk (prekinjal je kabel), na njej pa so sodelovali poleg članov KZP tudi markacisti PD Kamnik.

Druga avgustovska akcija je bila obnova poti Srenjski preval-Studorski preval (na odseku pod Malim Draškim vrhom), ki so jo izvedli markacisti Julijske območne skupine od 13. do 15. avgusta. Tudi pri tej akciji je pomagal s transportom opreme helikopter Letalske brigade TO. Na akciji je sodelovalo osem markacistov, ki so bivali v Blejski koči na Lipanci. Namestili so 11 skupin varoval in na novo zabili ter zvrtili luknje za 88 klinov in napeli 109 metrov žične vrvi. S tem so popolnoma obnovili to lepo, a že precej zanemarjeno pot, za kar se jim je predsednik PD Bled **Janez Petkoš** oddolžil s posebno nagrado.

V septembru je markaciste čakala še obnova zavarovane poti Mlinca-Kepa. Tako je skupina petih markacistov, ki jih je vodil Franci Vesel, v času od 26. do 29. septembra obnovila zavarovano pot z Mlinca na Kepo. Na novo so zabili in zvrtili luknje za 67 klinov ter napeli 36 metrov žične vrvi. Pri delu ni bilo nobenih problemov, zelo dobrodošla pa jim je bila pri transportu opreme in tovora pomoč članov PD Dovjje Mojstrana, za kar se jim najlepše zahvaljujejo.

Člani Komisije za pota so poleg teh akcij skupaj z markacisti Podravja, Savinjske skupine in PD Sežana markirali tudi primorski del Slovenske planinske poti od Razdrtega do Ankarana.

Pot so markirali ob sobotah in nedeljah: prvič 7. in 8. junija del od Razdrtega do Senožeč, kjer so del poti markirali povsem na novo,

drugič 18. in 19. junija iz Senožeč na Vremščico in do Škocjanskih jam, tretjič 2. in 3. julija od Škocjanskih jam do Skadanščine, kjer so morali opraviti precej dela na izsekavanju zaraščene trase, četrtrič od Skadanščine do Slavnika, ker so medtem markacisti OPD Koper že na novo markirali ta odsek.

Da so vse te drage akcije lahko nemoteno opravljali, so poleg Planinske zveze Slovenije markacistom v zadnjih letih priskočili na pomoč s svojimi izdelki in finančnimi sredstvi. Zavarovalna družba Adriatic d.d. s pomočjo v opremi, Bayer Pharma iz Ljubljane z autanom, ki se je odlično izkazal proti klopom in muham, Krka Kozmetika iz Ljubljane za zaščitno kremo sun mix za zaščito pred višinskim soncem, Ljubljanske mlekarne iz Ljubljane z alpskim mlekom, ledenim čajem in sirom za okrepčilo, Pivovarna Union iz Ljubljane z delovnimi kombinezoni in osvežilnimi pijačami ter Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije - Letalska brigada TO s helikopterskimi prevozi strojev in opreme na težko dostopna mesta.

Za izkazano pomoč se markacisti vsem najlepše zahvaljujejo, saj bi brez njihove pomoči akcije verjetno izvajali v zmanjšanem obsegu.

Upajo pa tudi, da jim bo kdo pomagal pri obnovi povsem uničene osebne opreme, zlasti planinskih čevljev. Markacisti za delo na akcijah namreč uporabljajo izključno svojo opremo od obleke do obutve, ki je po dveh letih povsem uničena. Če se ta problem ne bo rešil - tu bi lahko pomagale zlasti zavarovalnice - bodo vprašljive akcije v naslednjih letih.

Odlom v Dovškem Gamsovcu

Bila je lepa, ne prehudo vroča avgustovska sobota, šestega avgusta letos. S planinskim tovarišem sva šla v Krnico in naprej proti Kriški steni - ne daleč, ravno toliko, da sva si od blizu ogledala steno, za katero se skriva čarobni svet Kriških podov.

Po povratku s kratkega izleta sva gasila žejo pri Koči v Krnici in klepetala z neznanimi ljubitelji gora, ki so se prepoteni vrnili s Špika. Takrat je zagrmelo-pravzaprav ne zagrmelo: najprej je bilo slišati bobnenje, nato lomljenje, šele nato je grmelo, grmelo... Trajalo je skoraj pol minute, vsi smo otrpnili od strahu, ne od radovednosti. Ozirali smo se v smer bobnenja, to je proti ostenju Škratlince in njenih sosedov. Bili smo